

**สรุปผลสัมมนาเชิงปฏิบัติการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับจังหวัด (Provincial Workshop : PW)
เพื่อขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
ณ โรงแรมบูรพา อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์**

*****

๑. วัตถุประสงค์

- ๑.๑ สร้างความรู้ความเข้าใจนโยบาย/แผนงานโครงการ และแนวทางปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเกษตรจังหวัด
- ๑.๒ เพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการเฉพาะด้านการเกษตรต่างๆ ที่สอดคล้องกับการเกษตรในพื้นที่ รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร

๒. เป้าหมายผู้เข้าสัมมนา ๑๐๖ คน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่ม หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป เกษตรอำเภอ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เจ้าพนักงานการเกษตร เจ้าพนักงานธุรการระดับอำเภอ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น ๑๐๖ คน มีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๐๔ คน โดยอีก ๒ คน ไม่สามารถเข้าร่วมสัมมนา ได้เนื่องจากลาคลอดบุตรและลาป่วยเพื่อพบแพทย์ตามลำดับ

๓. ผลการอภิปรายเพื่อระดมความคิดเห็นทางด้านการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรในปีงบประมาณ พ. ศ. ๒๕๖๓ ทั้ง ๖ กลุ่ม ดังนี้

๓.๑ การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ผู้ร่วมระดมความเห็นได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านยุทธศาสตร์และสารสนเทศระดับอำเภอ)

๑) พัฒนาศักยภาพของ ศพก. และศูนย์เครือข่าย

(๑) ศพก. หลัก โดยการจัดให้มีแปลงเรียนรู้ เพิ่มมูลค่า เพิ่มประสิทธิภาพ

(๒) ศพก. เครือข่าย ต้องเป็นศูนย์ฯ ที่ไม่ซ้ำศูนย์เดิมในปี ๒๕๖๒ ให้มีทำเนียบศูนย์ ฐานการเรียนรู้และป้ายศูนย์เครือข่าย

๒) การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยให้มีการประชุมคณะกรรมการ ศพก.และแปลงใหญ่ เป้าหมายคณะกรรมการ ได้แก่ Young Smart สมาชิกศพก. สมาชิกแปลงใหญ่ โดยมีเบี้ยประชุมให้ทุกอำเภอ รายละเอียด ๑๐๐ บาท สนับสนุนงบประมาณการประชุมคณะกรรมการ

๓) สนับสนุนการให้บริการของ ศพก. และศูนย์เครือข่าย

(๑) จัดงาน Field day ที่ศูนย์เครือข่าย สถานที่ของเจ้าของศูนย์เครือข่าย มีฐานเรียนรู้ ๔ ฐาน

(๒) การบริการข้อมูลข่าวสารและเอกสารแผ่นพับ

๔) พัฒนาเกษตรกรผู้นำหลักสูตรการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายคือ เกษตรกรในแปลงใหญ่ปี ๒๕๖๒ และปี ๒๕๖๓ โดยหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับ ศพก.หลัก ได้แก่ การตรวจวิเคราะห์ดิน/ปุ๋ยสั่งตัด การบริหารจัดการกลุ่ม/การรวมกลุ่ม การจัดทำบัญชี และแผนธุรกิจเกษตร

๕) การขับเคลื่อน ศพก. ให้ประสบผลสำเร็จของจังหวัดเพชรบูรณ์

(๑) หลักเกณฑ์คือ พัฒนาตามชนิดสินค้า/ศักยภาพของ Smart Farmer และเป้าหมายเพื่อพัฒนาเกษตรกรไปสู่เกษตรกรต้นแบบ (Smart Farmer)

(๒) คัดเลือกเกษตรกรผู้นำ จากความสำเร็จของผลงาน เช่น การประกวด ศพก. ที่มีกิจกรรมชัดเจน เกษตรกรสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ เป็นต้น

(๓) การเชื่อมโยงแปลงใหญ่กับ ศพก.เครือข่าย โดยดูจากฐานข้อมูลการผลิตพืชแต่ละอำเภอ และการผลิตพืชในแต่ละพื้นที่ (โดยกำหนดเป็น ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะขาม) ตัวอย่างกิจกรรมเช่น ท่องเที่ยวเชิงเกษตร การผลิตสินค้าปลอดภัย เทคโนโลยี/นวัตกรรม

(๔) การบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การตรวจรับรอง GAP ความรู้ทางวิชาการ (วิทยากร) สื่อหรือองค์ความรู้เรื่องต่างๆ

๓.๒ งานอารักขาพืช (ผู้ร่วมระดมความเห็นได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านอารักขาพืชระดับอำเภอ)

๑) การพัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)

(๑) ปัญหา

- สถานที่ตั้ง ศจช. ประสบปัญหา เปลี่ยนประธาน/ที่ตั้งส่วนใหญ่อยู่ที่บ้านประธาน ใช้พื้นที่ส่วนรวมของหมู่บ้านไม่มีคนดูแล
- แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช พบปัญหา ชนิดพืชของแปลงไม่ครอบคลุมกับพืชที่ปลูกใน
- การบูรณาการและสร้างเครือข่าย พบปัญหา ศจช. ศูนย์ฯใหม่ยังไม่มีแนวทางในการดำเนินงานขาดแรงจูงใจ

(๒) แนวทางแก้ไข

- ใช้พื้นที่ส่วนรวมของหมู่บ้านและจัดสมาชิกให้มาช่วยกันดูแล
- เพิ่มแปลงพยากรณ์ให้ครอบคลุมกับชนิดพืชในชุมชน
- ศึกษาจาก ศจช. ต้นแบบ ที่ประสบความสำเร็จ (ศจช. สัจจร)

๒) การพัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)

(๑) ปัญหา

- การบริหารงบประมาณ พบปัญหา จัดสรรงบประมาณในการอบรมไม่สอดคล้องกับจำนวนสมาชิก
- การดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม พบปัญหาการตรวจวิเคราะห์ดิน และกิจกรรมอื่นๆ จะดำเนินการที่มีการจัดอบรม
- การพัฒนาบุคลากร พบปัญหาเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ในเรื่อง ศจช. และ ศดปช. ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดในพื้นที่ได้

(๒) แนวทางแก้ไข

- บูรณาการกับหน่วยงานอื่น
- ให้กลุ่มร่วมออกหน่วยให้บริการกับสำนักเกษตร (อำเภอยิ้ม) สนับสนุนเครื่องตรวจวิเคราะห์ PH ดินแก่ ศดปช.
- จัดอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่และแนะนำแนวทางการเป็นวิทยากรกระบวนการ

๓.๓ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ผู้ร่วมระดมความเห็นได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมและพัฒนการผลิตพืช ระดับอำเภอ)

๑) แปลงใหญ่ปีที่ ๑ (ปี ๒๕๖๒) กำหนดพืชได้แก่ แปลงใหญ่มะขาม

(๑) เป้าหมาย คือ สินค้าสามารถแข่งขันได้

(๒) กิจกรรมในการพัฒนา/ดำเนินการ

- พัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน
- เพิ่มมูลค่าสินค้าโดยให้มี GI
- พัฒนาสินค้ารองรับตลาดเฉพาะ เช่น ผลิตภัณฑ์รักษ์โลก
- เพิ่มช่องทางตลาด

(๓) ปัญหาที่พบและแนวทางแก้ไข ได้แก่

- การแปรรูปไม่หลากหลาย แก้ไขโดยศึกษาดูงานกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ ประสานกลุ่มแปรรูปในพื้นที่มาเสริมกิจกรรม และการสร้างแบรนด์ของสินค้า
- จัดสรรโควตาในการรับซื้อผลผลิตของกลุ่มไม่เป็นธรรม แก้ไขโดยทำข้อตกลงกลุ่มในรูปคณะกรรมการ

๒) ปี ที่ ๓ (๒๕๖๑) กำหนดพีชได้แก่ แปลงใหญ่อ้อย

(๑) เป้าหมาย คือ พัฒนาเป็นผู้ประกอบการ/เชิงธุรกิจ

(๒) กิจกรรมในการพัฒนา/ดำเนินการ

- Zoning
- เพิ่มผลผลิตโดยใช้เทคโนโลยี
- พี่เลี้ยงรวมกลุ่มผู้ประกอบการ
- พัฒนาเทคโนโลยีการผลิต/GAP
- พัฒนาอาหารสัตว์/พืชพลังงาน

๓) ปีที่ ๑ (ปี ๒๕๖๓)

(๑) เป้าหมาย คือ การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต (คุณภาพ มาตรฐาน Q/อินทรีย์)

(๒) กิจกรรมในการพัฒนา/ดำเนินการ

- คณะกรรมการกลุ่ม ร่วมซื้อปัจจัย (ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ สารเคมี/ชีวภัณฑ์)
- อบรมสมาชิกแปลงใหญ่ในหลักสูตรของ ศพก. ๓๐ ราย เพื่อพัฒนาความรู้
- จัดเวทีเพื่อให้ได้แผนพัฒนา ๕ ด้าน แผนฝึกอบรม แผนแปลงเรียนรู้ และคณะกรรมการและสมาชิกแปลงใหญ่

(๓) ปัญหาที่พบ และแนวทางแก้ไข ได้แก่

- อบรมบ่อยครั้ง แก้ไขโดยจัดทำแผนบูรณาการหน่วยงาน
- ขาดการรวมกลุ่ม แก้ไขโดยทำข้อตกลงในกลุ่ม
- ขาดสมาชิกที่เป็น YSF แก้ไขโดย lei; ทายาทเกษตรกร
- แผนการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่ได้จัดทำไว้ แก้ไขโดย ทำข้อตกลงร่วมกัน
- กลไกการตลาดถูกแทรกแซงจากบุคคลภายนอก แก้ไขโดยทำข้อตกลงร่วม

๓.๔ ระบบงานสถาบัน (ผู้ร่วมระดมความเห็นได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านสถาบัน/เกษตรกร ระดับอำเภอ)

- ๑) ไม่สามารถแก้ไขกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระบบสารสนเทศได้ แก้ไขโดยให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัดแจ้งกรมฯ เพื่อแก้ไขต่อไป
- ๒) ความสนใจเรื่องการเกษตรของยุวเกษตรกรในปัจจุบันน้อยลงทำให้จำนวนกลุ่มเป้าหมายลดลง แก้ไขโดยใช้เทคโนโลยี สื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่โรงเรียน
- ๓) ขาด Young Smart Farmer ในกลุ่มสมาชิกของแปลงใหญ่ แก้ไขโดย การประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ในโรงเรียน รวมทั้งคัดเลือกทายาทขอสมาชิกแปลงใหญ่และ ศพก. มาเป็น Young Smart Farmer
- ๔) เกษตรกรผู้นำใน ศพก. และ แปลงใหญ่ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็น Smart Farmer
- ๕) กิจกรรมกลุ่มเกษตรกรและงบประมาณในการสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรไม่มีความต่อเนื่อง รวมทั้งขาดความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่ม
- ๖) จัดทำแผนการดำเนินกิจการ แผนการผลิต แผนเชื่อมโยงตลาด
- ๗) ระดมทุนในกลุ่ม โดยการออมหรือถือหุ้น
- ๘) เขียนโครงการเพื่อเสนอของบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ เช่น อปท. สำนักงานพัฒนาชุมชน ธ.ก.ส. ธนาคารออมสิน เป็นต้น
- ๙) อบรมให้ความรู้และติดตามการเยี่ยมเยียนกลุ่มอย่างต่อเนื่อง
- ๑๐) บุคลากรขาดทักษะในการจัดกระบวนการกลุ่ม

๓.๕ งานฝ่ายบริหารงานทั่วไป (ผู้ร่วมระดมความเห็นได้แก่ เจ้าหน้าที่ธุรการระดับอำเภอทุกอำเภอ)

๑) ปัญหาอุปสรรค

- ระบุรหัสงบประมาณไม่ถูกต้อง

- แจ้งการจัดสรรงบประมาณ/โครงการแต่ละกิจกรรมล่าช้า
- หลักฐานการเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงมีรอยลบ
- เอกสารประกอบการส่งใช้เงินยืมราชการควรประกอบด้วยภาพถ่ายประกอบ รายชื่อผู้เข้ารับการอบรม ใบสำคัญรับเงิน
- นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรบรรจุใหม่ยังขาดความเข้าใจในเรื่องระเบียบพัสดุ

๒) แนวทางแก้ไข

- กลุ่ม/ฝ่าย ควรระบุรหัสงบประมาณของโครงการในหนังสือแจ้งการจัดสรรงบประมาณให้ชัดเจน รวมทั้งแจ้งให้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงาน
- เอกสารประกอบการส่งใช้เงินยืมราชการควร ได้แก่ ภาพถ่ายประกอบ รายชื่อผู้เข้ารับการอบรม ใบสำคัญรับเงินควรมีความชัดเจน มีรายละเอียด ครบคลุม รายชื่อเกษตรกรเป้าหมายควรครบถ้วน
- รูปแบบของหนังสือหรือเอกสารเสนอความต้องการซื้อ/จ้าง ควรมีรูปแบบเดียวกันทั้งจังหวัด

๓.๖ การบริหารงาน/โครงการ และกิจกรรม ตามระบบส่งเสริมการเกษตร (Training & Visit System) ของพื้นที่ ระดับอำเภอ จังหวัดเพชรบูรณ์ ปี ๒๕๖๓ (ผู้ร่วมระดมความเห็นได้แก่ เกษตรอำเภอ ๑๑ อำเภอ)

๑) เป้าหมาย : ศพก. แปลงใหญ่ SF/YSF ๓ก./กลุ่มวิสาหกิจชุมชน อกม./ศบกด./อปท

๒) บูรณาการ/เชื่อมโยงการทำงาน : ศพก.(เครือข่าย ศจช,ศตปช) แปลงใหญ่ SF/YSF หน่วยงานอื่น ๆ ภาครัฐ/เอกชน นโยบายต่างๆ

๓) พิจารณาจากข้อมูล วิเคราะห์ชุมชน สร้างการรับรู้ แผนปฏิบัติ

๔) พัฒนานักส่งเสริมการเกษตรโดยการ

- Coaching
- On The Job Training
- Facilitator
- หลักสูตร : วิเคราะห์ชุมชน วิเคราะห์กระบวนการ การถ่ายทอดความรู้ การจัดตั้งและบริหารกลุ่ม เทคโนโลยีการผลิต การวิเคราะห์โรค/แมลง ภาวะเปียบ/พัสดุ

๕) ผลลัพธ์ : เกษตรกรสามารถผลิตเพื่อยังชีพ ผลิตเพื่อการค้า และผลิตเชิงธุรกิจ/ผู้ประกอบการ

๔. จากผลการอภิปรายเพื่อระดมทิศทางการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรฯ สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

*****

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

๒ ธ.ค. ๒๕๖๒

ประมวลภาพ

